

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Rocafort
Emplaçament En una feixa, en el PK 1 de la BV-1224
Alçada: 400

Coordenades:

Latitud: 41.71542
Longitud: 1.92162
UTM Est (X): 410294
UTM Nord (Y): 4618742

Classificació

Número de fitxa 08182 - 48
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Per tal de que aquesta barraca es conservi en bones condicions cal netejar-la de vegetació per tal que les branques i les arrels no la facin malbé.

Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A006000020000OH
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 25/06/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada a ponent d'una feixa de conreu de farratge per al bestiar, a prop del naixement de la riera de Rocafort, per sota de la carretera que mena des del Pont de Vilomara a Rocafort. Està coberta de mata (*Pistacia lentiscus*). És una construcció de planta quadrada, de grans dimensions que mesura de 2,40 de costat (mides preses a l'exterior), aixecada parcialment damunt de la roca i adossada parcialment al marge per la seva part posterior. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb la clau de volta visible. El recobriment exterior és el característic de pedra, gleva i pedruscall. El voladís està construït amb lloses de grans dimensions. El gruix dels murs és de 0,55 metres. Els brancals o muntants estan lleugerament inclinats, amb una única llinda plana. La porta d'entrada està construïda al costat dret de la façana; mesura 1,60 metres d'alçada per 0,80 metres d'amplada a la part central i 0,75 metres a la part més alta. Per sobre de la llinda hi ha una lleixa. A l'interior, entrant a mà dreta, hi ha un pilar de reforç de 55 cm de costat per sostenir la volta, degut a les dimensions de la barraca. Disposa de dues obertures a mena d'espitlleres que permeten la ventilació i l'entrada de la llum, per la banda de llevant i de migdia. Al seu interior conserva dos tinells o fornícules, sobreposats que mesuren 70 x 38 x 45 cm i 54 x 40 x 45 cm respectivament. Estan formats per quatre peces de pedruscall desbastat, ben repicat. També té una taula i dos bancs de pedra. La barraca està orientada al sud.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3044. Precisament, la tercera fotografia (Drac Verd de Sitges), extreta d'aquest projecte, permet veure la construcció, l'any 2008. S'observa que no estava tan colgada per la vegetació com en la visita feta durant la realització d'aquest Mapa.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de

residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

